

# SAMEN. SOLIDAIR

De strijd voor onze  
sociale zekerheid  
gisteren en vandaag



De afbeelding is een tekening van de Vlaamse Mediagroep. Het is een tekening van de Vlaamse Mediagroep. Het is een tekening van de Vlaamse Mediagroep.





**LUSTER**  
Scan de QR code en  
kies uw eerste luster

**LUSTER**  Scan de QR code en  
krijg meer informatie

**HULP NO OGS  
BIJ DE TEKST EN!**  
begrip alles om er na

the right to work

www.scan.de-ep.com

de la vida al trabajo

...the ...

to be used in the same way as the other two.

\_\_\_\_\_



Look well to her and all. All thy good  
will I have, heart, hands, eyes. So, as  
mine is, I charge thee, thy whole worth  
thou put in her, put in her life, put  
All, look of her, college and world.  
If you be not, then, be true to that  
you. Zeal, help to make me rich in  
virtuous deeds.



Sarah ziet op haar loonbriefje dat er een deel naar de sociale zekerheid gaat. Ze weet dat zijn haar vinden hierdoor bescherm d zijn dit het regent.

Sarah, vanclong



In de 19e eeuw is het leven voor veel arbeiders een dagelijkse strijd. Wie ziek wordt, zijn baan verliest of te oud is om te werken, beland meteen in diepe armoede. Er is geen vangnet, geen verzekering en geen recht op hulp. Wie valt, die valt diep.



## ARBEIDERS VINDEN HET ZELF UIT

Omdat de overheid dit niet doet, nemen arbeiders zelf het initiatief. In achtergebleven en/of café's leggen ze centen samen in een gezamenlijk kas. Zo kunnen ze elkaar helpen bij tegengaat. Dit doet klein en, solid air groepe n groeien d e later w e kerkten dan en velden den. Die sociale zekerheid d i d us niet van v o o r e n t gescho n ko n t, arbeid ers heb ben juist zelf u ligen den.

## Van café naar wetboek

Pas veel later volgt de politiek. Het begint als een enge hulp, wordt stap voor stap meer wetmatig berecht voor ieder een. In 1944, aan het eind van de Tweede Wereldoorlog, leggen veldsoorten, werkgevers en politici dit vast in het Sociaal Pact. Dit is de basis voor het systeem dat we vandaag kennen. Na de oorlog wordt het systeem verder uitgebouwd, maar elke stap voert tot een resultaat van verlies en sociaal strijd.

**En yendo?**

Van dag beschikt de staatsschat op nog steeds. Dan is onze sociale zekerheid in België minder arm oede dan in veel andere Europese landen. Ook is het verschil tussen rijk en arm bij ons kleiner. Wat is dat we elk jaar bijna 30% van al ons verdiend geld aan de sociale zekerheid geven? Maar het staat ook in de draad.

Is sociale zekerheid voor jou een virtueels preken d'recht,  
 of een strijd die we moeten blijven voeren?

*"There ain't no thing like you at [H] or no place no less no having [H]. Your self you'll be most liked, who nobody, no one else, they'll be if you're not, do this no else [H]"* he said when he talked on a post box on the top of the old tree in H, that he was in H. This could be said and: some think a friend who is.



# Wat gebeurt er met jouw inkomen als je morgen ziek wordt?

Een werknemer die vandaag ziek wordt, is meestal goed beschermd. Je gaat naar de dokter en je verwittigt je baas. Je inkomen stopt niet meteen: je werkgever betaalt eerst je loon door. Ben je langer ziek? Dan krijg je een uitkering van het ziekenfonds (de mutualiteit). Toch groeit de druk. Wie uitvalt, krijgt vaak controles en moet sneller terug aan het werk.



LUISTER  
Scan de QR code en  
luister meer weten



## TOEN EN NU

Lodovico was in een vroeger tijdje  
aan dat armoede wonen. Als hij ziek  
werd, moest hij thuis blijven. Een dag  
thuis blijven betekende: niemand die  
je hielp en niemand die je hielp.

Lodovico



Sarah is erg moe door haar studie  
en haar job samen. Ze gaat naar  
de dokter en krijgt tijd om beter te  
worden. Toch voelt ze dat ze snel  
weer moet beginnen werken.

Sarah, vandaag



### OVERLEVEN IN DE 19E EEUW

In de 19e eeuw bleef het ziek worden geen leen. En geen loon  
betekent geen eten. Arbeid is zwaar en gevaarlijk. Mensen werken  
tot 16 uur per dag en wonen in vochtige, krappe huizen.  
In bijvoorbeeld het Gent van 1840 deden 120 gezinnen samen  
aan een huizenproject. Ze bouwden op de daken verspreiden  
zich raaien de mist. Ze bleven in geen uitsondering, maar een dagelijks  
realiteit.



Uit: Het boek 'De Ziekten van de Arbeider' - 1840, J. B. B.  
Het boek is nu in de bibliotheek van de Universiteit van Leuven.



### ONDERLINGE HULPKASSEN

Arbeiders zochten zelf naar oplossingen. Ze richtten 'steunfondsen' op  
met inkomsten uit kleine bijdragen of in de vorm van een  
bijdrage van een klein bedrag in een gemeenschappelijke pot. Met dat geld  
betalen ze de dokter of stuurden ze iemand naar het werk. Deze eerste  
vormen van hulp zijn het begin van de ziekenfondsen die we nu kennen.



Uit: Het boek 'De Ziekten van de Arbeider' - 1896, J. B. B.  
Het boek is nu in de bibliotheek van de Universiteit van Leuven.



## DE WEG NAAR DE WET

Van 1884 tot 1914 is geld van de katoenboom alleen. Om die druk van straatprotesten vooran te zien, werd er een tweede soort geld uitgegeven. De overheid dacht dat de katoenboomprijs te laag was en dat de katoenboomprijs te laag was en dat de katoenboomprijs te laag was.



©2012 by all 2012 users of a Study Guide to this subject region of the  
National Institute of Health and the National Cancer Institute



EEN RECHT VOOR IEDEREEN

[illegible]

*Opuntia* y *Melastichtha* infestados en Bolivia, Argentina, 2012  
Atenciones: recibirán un correo electrónico de la revista sobre el



## DE DRUK NEEMT TOE

Sin d'e jaren 1980 verandert het beleid. Er is nog steeds veel geld voor onze gezondheid bestemd, maar de overheid wil nu valuer besparen. De nadruk ligt meer op wat je zelf moet doen. Vroemen is nimen no g alijd het grootste lict van onbesoekle zorg op. Dat maakt hun eigen verdrin h oger. Ben j langdurig d'ic? Dan k'ij je vaker con trole. De boe dach p' d'ic d'ic: "je moet zo n'ic moegelij weer zo n'ic het werk." D'ic zorg voe v'el pleet. Mensen vragen d'ic d'ic: word' zek' d'ic weer een i' d'ic d'ic n'ic in g'obben in g'obben, een gesmeten p' zo n'ic



\*Based on a survey of public libraries and their adult programming\* - Statistics of Canada, Annual Report 1999, Social Statistics Canada



## DE VRAAG VOOR VANDAAG

**Blijft goede gezondheidszorg een recht voor iedereen?  
Of wordt het een luxe voor wie het kan betalen?**

### Wie draagt de verantwoordelijkheid?



**LEESTER 4**  
Scan de QR code en  
kies naar te lezen



**TOEN**  
**EN NU**



Sarah, van der Burg

[illegible]

There will neither be a gas nor a monetary freeze up, nor is there a danger - with dollar & euro law in effect - of a total credit halt, says the British ambassador here.

## ⚠️ ARBEIDSONGEVALLEN



### BESCHERMING ALS RECHT

Re 1945 werd de bescherming een vast onderdeel van onze sociale zekerheid. Werknemers moegen rechten via het CPBW (Comité voor Preventie en Bescherming op het Werk). Hierdoor kunnen zij gevaren melden vóór er iets misgaat. Toch gaat het soms vervelend fout. De mijnramp in Marcinelle (1956) heeft niet alleen de hoogste prijs: 362 mijnwerkers sterven, maar er was 136 tijd aangetrokken - het hoogste doordat van een ramp in de Belgische naschrift geschied en is. Na deze ramp komen er strengere veiligheidsvoorschriften.



Begrafenis van de slachtoffers van de mijnramp in Marcinelle (1956). Het is de eerste keer dat de begrafenis plaatsvindt in België.



"Dit is de slachtpreken van de mijnramp in Marcinelle (1956). Het is de eerste keer dat de begrafenis plaatsvindt in België." - Foto: Roger Vandenbroucke / De Persgroep Media

### WIST JE DAT?

(cijfers 2024, België)

**128.939**  
ongevallen op de werkvloer  
**1.314**  
menselijke levens voor altijd  
beperkt door hun letsel  
**45**  
menselijke levens voor altijd  
niet meer thuis



### NIEUWE ONZEKERHEID

De arbeidsmarkt verandert snel. We zien steeds meer tijdelijke contracten en werk via apps, zoals flexibel werken (part-time werk). Deze werkers krijgen vaak minder bescherming. Wie onzeker werkt heeft, heeft ook minder zekerheid en voelt angst om zijn baan te verliezen.



"Veiligheid neemt geen vakantie" - ABVV (2024). Het is de eerste keer dat de brochure wordt uitgegeven.



### GEEN KWESTIE VAN GELUK

Jongetjes en vrouwen en intermittenzen hebben drie keer meer kans op een ongeval dan collega's met een vast contract. Vooral in de bouw en logistiek gaat het vaak mis. Nieuwe werkers kunnen de gevaren nog niet goed afkijken en weten niet wat er gebeurt. We moeten er voor zorgen dat iedereen veilig kan werken.



"Het is de moeite van het leren" - ABVV (2024). Het is de eerste keer dat de brochure wordt uitgegeven.



### DE VRAAG VOOR VANDAAG

Breiden we onze bescherming uit naar alle vormen van werk? Of laten we de meest kwetsbare werkers in de kou staan?

## Kan werk je ziek maken, zelfs jaren later?



**LUSTER 3**  
Scan de QR code a  
koda nuestra web

Werk kan zwaar zijn voor je lichaam en je hoofd. In België worden sommige ziekten erkend als beroepsziekten en beter vergoed, maar het bewijs leveren blijft een zware strijd.



**TOEN**  
**EN NU**

Loos wylt dat onder de grond  
teffens neer te sjen op, moer  
de inke van de milt z ager dy  
het "groomen aan verhouding" is.  
En de geene in de z ager dat de milt  
heest is, moer. Loos wylt dat het  
af d'ijnt niet meer kum adome.



Sarah haar moeder werkt in de zorg. Ze rijt dagelijks postbussen en werkt lange dagen. Haar rug doet constant pijn. Iedereen ziet dat dit door haar zware werk komt. Toch is het moeilijk om haar rugpijn officieel als beroepszwaarte in te rekenen.

Sarah, vriendin



## STOF EN STILZWIJGEN

In die jaren een fabeltje van vroeger bij mij stof overal. In de jaren 1920 had een mijnwerker hun loon in de post door het land sturen van steen stof (silicium). Arsen en kalk op dien steen slaan, maar de steen en de baai bij hen weg. Men vindt dat ziele word en gewoan "bij het beereghoort". Wie diek was not, lot gheen erkendend en gheen oent.



©2000 Pearson Education, Inc. All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or by any information storage and retrieval system, without permission in writing from Pearson Education, Inc.



## ACTIE VAN ONDERUIT

Deel twee vond nog over beroepsdilemma's spreken, is de dan toen aan de strijd van onafhankelijk Arbeid dienst, vakbond en een kritische artsen verzoeken aan de bevelen. Ze toeren aan dat er een deel verbod en tussen het werk en de kapitaal ligen. In 1927 ging de politiek in dèljk toe de beroepsdilemma's verandering wordt een feit. Dat is geen te deus van de negen g.m.a. en een overneming van de werkvorm.



<sup>1</sup> As the counterfactual generates a value of 0, we do not use all of the data in the study, but only 1995, as already the 0 value at time  $t$  indicates that a forest exists.

[www.bbtck.org](http://www.bbtck.org)

\*Tutti in barca (saba) - all'Isola del Tiro, intorno alle 19 ore, 2014. (Foto: G. Basso / Contrasto)

[illegible]

Er bestaat in een wereld regels, maar in het dagelijks leven gaat het nog vaak mis. De wereld van velen wordt verandert sneller dan de wetbeelden. In de schoot mekaar en de zang, weeten veel vrouwen van. Het is mogelijk te zijn en praten maakt de gewrichten kloppen. To ch we reden de k lachten bij a no al verband als bier opzakele. De werkers warden bij velen te klet: that is on der de werlt te finen icke alle dit. Ik kan o ud een orien tal te tip opzakele loom en te bende valser voor. Ook we warden we niet misse we ch emis ch te stien waar we de gevolgen paco ver sien ja al chheba r a t. De o ud we warden uit de tijl van Lou te passen niet goed bij de problemen van de moeder van Sarah.



moedijk o machboraftu (p o r t)  
rijgen. Daarom is het bebero  
te voorkomen. Via het CP BW  
voor Preventie en Beschermi  
ik, maken werknemers en dele  
ratoren over veiligheid en wele  
te samen voor haatschennis, n  
d ziekte.

\*Da chi oggi sono guidati gli affari più importanti? - affilia  
88,5% 2013, 89,9% 2014, 90,1% 2015, 90,1% 2016, 90,1% 2017, 90,1% 2018



Erkennen we dat werk ons op nieuwe manieren ziek kan maken?

## Of blijven we vasthouden aan regels uit het verleden?

# Heb jij ooit zonder werk gezeten?

En hoe lang kon je het uithouden zonder inkomen?

Vandaag is een uitkering een recht, maar er hangen steeds meer voorwaarden en controles aan vast.



LUSTER  
Scan de QR code en  
kijk meer te weten.

## TOEN EN NU



De economie stort in en de fabrieken van Louis sluiten de deuren. Hij heeft geen werk meer, maar er is nog hoop. Hij kan zijn werk terugkrijgen. Zonder de hulp van zijn vrienden zou hij niet overleven. Louis, toen.



Sarah twijfelt of, maar vindt niet meer een job in haar sector. Ze krijgt nu een bijbaan voor haar bijbaan, maar moet steeds uitleggen waarom ze geen werk vindt. "Doe ik wel genoeg mijn best?" vroeger ze zich of, terwijl ze al een week solliciteert. Sarah, vandaag.



### EIGEN SCHULD?

Lange tijd was werkloosheid gezien als een persoonlijke fout. Wie geen werk heeft, is lui, zo dacht men. Maar als een fabriek sluit, staan duizenden mensen tegelijk op straat. Zonder loon is er simpelweg geen eten.



### HET 'GENTS SYSTEEM'

Omdat de overheid niet wist wat te doen, startte men rond 1200 eigen werkloosheidskassen. In die kasten werden bijdragen om te betalen voor een bijdrage aan de kas. Het was een systeem van bijdragen om te betalen voor een bijdrage aan de kas. Het was een systeem van bijdragen om te betalen voor een bijdrage aan de kas.



1918-1919: de eerste wereldoorlog. De eerste wereldoorlog. De eerste wereldoorlog.



1918-1919: de eerste wereldoorlog. De eerste wereldoorlog. De eerste wereldoorlog.



## EEN VOLWAARDIG RECHT

Ná 1945 was Nederland de vrije wereld. Werken kon iedereen. Het was niet meer een officiële verplichting van de staat. Het was een keuze. Het was een keuze die men moest maken. Het was een keuze die men moest maken. Het was een keuze die men moest maken.

Wij willen geen 'niet-werkers' meer. Wij willen geen 'niet-werkers' meer. Wij willen geen 'niet-werkers' meer.



## DE JAREN '80: NO FUTURE?

In de jaren '80 zelden meer dan 100.000 jongeren zonder werk. Ze voelden zich de 'no future' generatie. In 1982 en 1984 trokken tienduizenden jongeren door Brussel. Ze zongen: 'Geef me werk, ik heb twee handen, ik wil me levend zien. Ze vragen geen lichtadagel, maar een lichtwerk.'

"Geen generatie is er ooit geweest" - artikel in een Dutch-Kind of Rap  
Kantoor: kind kind en de kind kind kind kind



## VAN HULP NAAR DWANG?

Vanaf de jaren 1960 verschoof de overheid van hulp naar dwang. De overheid wilde dat mensen sneller aan het werk gingen. Dit werd een 'hulpverlening'. Uitsluitingen werden lager en de controle werd strenger. Werkloosheid werd vandaag meer een persoonlijke verantwoordelijkheid. Vandaag was de uitkering voor werklozen een vangnet dat je opvangt. Vandaag is dit het voor veel mensen meer een vangnet om hen onder druk te zetten. Als je langer zonder werk zit, krijg je steeds minder geld. In 2010 maximum 2 jaar of je hebt je hele leven op. Hierdoor loopt bijna de helft van de werklozen het risico om aan te worden. Wie dwelt je werk, bouwt minder rechten op. Dat treft vooral vrouwen. Alleenstaande moeders moeten extra hard op controle en verplichtingen, terwijl ze tegelijkertijd zorg dragen. De regels houden weinig rekening met de realiteit.

"De wet is niet te versimpelen" - artikel in 1982, 1988. Artikel over de wet van 1982. Het is niet te versimpelen. Het is niet te versimpelen. Het is niet te versimpelen.



## DE VRAAG VOOR VANDAAG

Bestrijden we de werkloosheid door mensen te helpen?  
Of bestrijden we de werklozen door hen te straffen?

## Wie draagt de kosten van kinderen opvoeden?

Kinderen grootbrengen vraagt tijd, zorg en centen.  
Een loon alleen is vaak niet genoeg om een gezin te onderhouden.  
Daarom dragen we als samenleving die kosten.  
Maar is die steun vandaag nog voldoende voor iedereen?



**LUISTER 7**  
Scan de QR-code en  
kijk naar de website.

TOEN  
EN NU

Loos is 10 jaar en heeft om vijf uur 's ochtends het bed opend naar de fabriek. Zijn lieve lom is vrolijk naar de buiten. Spelen of rusten is er voor hem en hij zit op de grond opgewekt om de machine.

Sarah heeft een jonger broertje. Zij ziet hoe haar ouders elke maand het Grootpakket ontvangen. Dat geldt ook direct voor zijn schoolspullen en sportclub. Maar Sarah is hier van af sprekend dat kinderen naar school gaan en niet naar de fabriek.

Sarah, vandla.org



The book shows US as an 'Mall' shop window for the rest of the world, with China's rise and fall. The Chinese believe in (Shen) and, in 2010, the world's most powerful nation. Books by Chinese authors in.



## KINDEREN AAN DE MACHINE

Wie erger ik het en kan er geen rekening mee dat de grootte van een gezin. Omdat er één in komen te laag is, moeten ik deze twee gaan werken om te overleven. Ze meken de gen van 12 uur in af te geven en gezin de fabrieken. Pas in 1899 kon ik de eerste werkdag werken in de fabriek onder de 12 jaar verbodt.



**VAN FABRIEK NAAR  
SCHOOLBANK**

Met de leerplicht in 1914 werd het kind arbeidschap voorlopig opgeheven. Kinderen moesten nuw school tot hun 12de, later tot hun 15e, en sinds 1963 tot hun 18e. Deze verandering komt een eind aan de miserie van de jarenlange strijd van de arbeiders omwringing. Zij vinden dat elk kind recht heeft op een toekomst, ongeacht hoe rijk of arm de ouders zijn.

[illegible]



"Hoe moet ikje gezoen, 1952" - Afbeelding 4: 4 tot en met 10 miljoen Euro/land/maand



### EEN OFFICIEEL RECHT

In 1930 komt de eerste wet op kindarbeid. De kinderbijslag ontstaat om denken aan deze sociale verzekeringen. Ze kloppen niet voor uit de eigen fondsen of vakbonden. Werkgevers voeren ze in als reactie op de groeiende invloed van de arbeidersbeweging. Kinderbijdag moet voldoende tijd nemen en goet gezinnen ondersteunen, zonder de lozen voor iedereen te verhogen. Na de Tweede Wereldoorlog (1945) wordt de wet vastrecht van een sociale zekerheid. Het idee is eenvoudig: de kinderbijdag is een verantwoordelijkheid voor het grootste deel van de economie van de generatie.



"Hoe moet ikje gezoen" - Afbeelding 5: 10 tot en met 10 miljoen Euro/land/maand, 1952. Afbeelding 6: 10 tot en met 10 miljoen Euro/land/maand



### HET GROEIPAKKET ONDER DRUK

Sinds 2019 is het kindregeld veranderd. Het komt niet langer bij de federale of sociale zekerheid, maar wordt nu geregeld door Vlaanderen. Hier heeft het kindregeld voortaan het Groeipakket. Aanvankelijk wordt het Groeipakket niet langer automatisch aangerekend aan de stijgende prijzen, in plaats daarvan komt er elk jaar een vaste verhoging. Daarna is het een goed met een koopkracht als alles daarentegen of de Vlaamse groei is nog steeds. Het kindregeld is in aanmerking. Vooral voor alleenstaande ouders (meestal moeders), maar er moet een redelijke achtergrond of grote gezinnen is het moeilijk: de steun is vaak nog niet de helft van wat een kind echt kost.



"Hoe moet ikje gezoen" - De 100ste van 1977. Foto: Karel Belpaere. Afbeelding 6: 10 tot en met 10 miljoen Euro/land/maand



### DE VRAAG VOOR VANDAAG

Is steun voor kinderen iets waar we allemaal in investeren?  
Of moet elk gezin het zelf zien op te lossen  
met steeds minder hulp?

**Wanneer ging jij voor het eerst op vakantie?**

Vandaag inden we het normaal tijd om te rusten of samen te zijn met familie. Maar dat recht is stap voor stap veranderd op de werkdag.



**LISTEN**  Scan de QR code en  
kora naar de website.

**TOEN**  
**EN NU**

Loos heeft nog maar de zes paulen. Een dagje vrijmaken voor hem streufweg een dag zonder ikom en Valonde is voor hem een onbereikbare stroom. Hij is een wind van de felle zee.

Sarah kijkt elk jaar uit naar de zomervakantie. Voor haar is rust nodig om weer energie te krijgen en om haar studie en werk als jobstudent vol te houden.

Sarah, vandborg



## RUSTEN WAS VOOR DE RIJKE

In die tijd van Louis bestaan er geen vrije dagen. Wie niet werkt, krijgt geen loon en kan dus niet eten. Vroeger had een alleen rijder maar een tijdje geld om te rusten. Voor arbeidiers is het leven één lange reeks werkdagen. „Jaar in jaar uit – enkel, en erbarmen do orkerklijke feestdagen.“ En opge uit loom er pins in 1905.



## DE GROTE OVERWINNING VAN 1936

In 1906 legt men een ruissteking vast. Belgisch patent. De arbeider dwingt men 12 tot 14 uren te werken (één week) te vullen de vakantie en de vakantie (dag). Voorheen is er altijd te vullen de vakantie met meer dan 14 uren en een werkloosheid. Vakantie en rust, nu is het een ruissteking van 14 uren. (Arbeid de twee uren en) te vullen vakantie en rust en een ruissteking, ook worden geïnterpreteerd naar de 14 uren en de 14 uren te vullen.



\*Bills introduced in 1990 before Senate after vote of 70-30. Not yet enacted.  
Description of bill: This bill will, with the aid of the Federal Reserve, eliminate the  
Mortgage Interest Deduction. The bill will also, with the aid of the Federal Reserve,  
eliminate the Federal Reserve's role in the mortgage market.



<sup>a</sup>“All students, get your pencils in hand to write before I tell you what to write” - DCH, P 100; D: “Oh, wow, it sounds like the students have been well-



## JAARLIJKSE VAKANTIE



### VAN ÉÉN WEEK NAAR VIER WEKEN

Na 1945 wordt vakantie een vast onderdeel van onze sociale zekerheid. Dat weten we wel van vakantie hebben, is niet vanzelfsprekend. De vakbonden vechten hier jarenlang voor aan de overlegtafel. Stap voor stap krijgen zij ervoor dat werknemers meer rust krijgen:

- 1933: 1 week (na de grote stakingen)
- 1948: 2 weken
- 1967: 3 weken
- 1972: 4 weken (20 dagen)

Vakantie wordt zo een recht voor iedereen, niet alleen voor de rijken. Het dubbel vakantiegeld zorgt ervoor dat gezinnen ook echt weg kunnen gaan, bijvoorbeeld naar de zee, naar de Ardennen of naar het buitenland.



RTV Vlaanderen 2003. Afbeelding is de afbeelding van RTV Vlaanderen.



Historie van de Vakantiewet van 1933, door de Senaat, 1933. Afbeelding is de afbeelding van de Senaat.



### VAKANTIE VOOR IEDEREEN?

Vakantieverbod is een aanpak om ervoor te zorgen dat iedereen een vakantie kan nemen. Dit betekent dat iedereen een gezonde werk-omgeving heeft. De vakbonden hebben ervoor gezorgd dat iedereen een vakantie kan nemen. Via het netwerk 'Iedereen Vakantie' kunnen mensen die het financieel moeilijk hebben toch een weg vinden. In 2008 gingen er zo meer dan 100.000 mensen van een vakantie of een dagje uit. Dit is een goed teken. Dankzij 500 partners blijven de dagen voor hen beschikbaar. Want vakantie is geen luxe, maar een noodzaak om gezond te blijven.



### FLEXIBILITEIT: RUST STAAT ONDER DRUK

Vier weken vakantie is bijna vandaag een vast recht, maar dat wordt minder zeker. Voor veel mensen is rust nemen niet meer vanzelfsprekend. Neem bijvoorbeeld de koeriers. Zij werken via een app en tellen vaak niet als gewone werknemers. Daardoor krijgen ze geen vakantiegeld en bouwen ze geen rechten op. Al zijn vakantie nemen, hebben ze geen inkomens. Het is vrijheid om te werken wanneer ze willen, betekent in de praktijk dat ze nooit echt vrij zijn.

Ook kleine jobs hebben vaak een druk, want zij krijgen geen dubbel vakantiegeld. Doordat zoort je krijgt er minder geld binnen voor sociale bescherming. Daardoor is er minder bescherming voor iedereen.



De foto van de vakantiegerechtigde. Foto: De Persgroep - RTV.



## DE VRAAG VOOR VANDAAG

Is vakantie een recht voor iedereen die werkt?  
Of wordt het enkel een luxe voor wie  
een vast contract heeft?

## Zie jij jezelf werken tot je erbij neervalt?

Een pensioen is bedoeld als rust na een leven lang werken. Maar de onzekerheid groeit: we moeten langer werken en de regels worden strenger. Blijft een goede oude dag voor iedereen haalbaar?



**LUNATEC**   
Scan de QR code e  
buona riuscita sempre

TOEN  
EN NU

De grootmole van IJburg was nog maar in de fabriek, hoewel hij een voorproef van de pijn bij het draaien van de mol. Hij had's geen kans te winnen, want hij was te klein. Hij was te klein om te draaien. Hij was te klein om te draaien. Hij was te klein om te draaien.

Sarah hoort in het nieuws dat zij tot haar 67e moet werken. Ze vraagt zich af of ze dat fysiek en mentaal wel zal volhouden. "Zal ik later nog een pensioen krijgen?" vraagt ze zich af.

Sarah, 65 jaar



 **OUDE WERDEN  
WAS ARM WERDEN**

In de 19e eeuw is er geen persoons. Wie te oud of te versleten is om te werken, valt terug op hulp van de familie of op liefdadigheid. Wie leeft als huren slaaf, haalt de persoonsleefstijl niet over; hun lichaams is op voorraad aan anderen.

\*"Cinque percentuali" due to 2010/11 - per tutti del base 1, 2012  
di crescita del 4,5% al netto di 3,5% della crescita del 2011



VAN SPAREN NAAR SOLIDARITEIT

[illegible]

<sup>1</sup> [20] also lists 4,202 from 6 specimens, up till just 1°; Cylindropsylla from the TACE (Tribal Affinity and Ecology) record from July 95, Fraser, 2000. A small-sized male from the same Fraser River site.

**Voor een  
GELUKKIGE  
OUDE DAG**



<sup>1</sup> "There's no going back to the old," a Native, 2002.



## EEN UITGESTELD LOON

In België zijn er drie soorten pensioenen: voor werknemers, zelfstandigen en nabestaanden (iemand die overleed vóór de overlevende). Vandaag wil de overlevende nabestaande meer op elkaar laten lijken. Dat heeft gevolgen: het pensioen van nabestaanden daalt, terwijl dat van zelfstandigen stijgt. Zo redt de Staat meer geld betalen aan de post van de sociale zekerheid.

Amibetuen n vend eenen tijde m huan lo op aan vaak min der d an men sen in de priviesector. Daard m krij gen ze laber een hogger pensio en. Die pensio en is een deel van hun loon, maar pas na op labere leeftij d. Dat heet ' u l t g e n b e l d l o o n '. Het is u s a g e l e g d i n h e t a r b e i d c o n t r a c t e n d u s g e e n e r t r a v o o r d e e l.

<sup>1</sup> "Toujours, quand on a des idées, on est obligé de se les donner à soi-même", affirme, 28 01.  
<sup>2</sup> *Source: Institut de la statistique de la France.*

## DE KOPKRACHT ONDER DRUK

In de jaren 1990 besloot de regering dat pensioenen niet meer au to matisch afgaven als de prijsen in de wereld omhooggaan (de in deo prongien). Veel lo udenen aten hun loo ploacht dalen. Ze moesten plotsel ing frank omruilen, tem g j en hun hele leven hebben bijgedragen aan het systeem.



\*You also will find the new items, but I hope you'll give us a chance! March 1st, 2014. © James Cook and Friends to the National Wildlife Federation and

**WERKEN TOT 67?**

Sinds de jaren 1960 groeien politieke vakovereenkomsten steeds beter voort uit de aanpak van de arbeidsrelatie. De eerste stap was de *personeelsovereenkomst* van 1960, maar het bleef de leden wel meer dan 67 jaar. Wie vroeger stapte met werken, kon er nog een lager pensioen verdienen en er waren er die alsonder meer. Niet iedereen was er namelijk met dezelfde klachten. Met een ander schakelstuk werkten grotere schakels uitgang uit van de vakovereenkomst. De leden ook met de lang in goede gezondheid bleef. Toch gingen er voor hen vakovereenkomsten. Vandaag mag de overheid de dood of de pijn niet spaart voor de lichte. Maar die kan niet voor iedereen. Veel mensen hebben en daar geen geld voor. Vrouwen bouwen voort een extra pijn. Het werk wordt voort met de recht. Ze zijn geen vakovereenkomst met werken om te zorgen voor hun kinderen, om de overheid. Ze werken ook vakovereenkomst en ze niet onrecht. Ze zijn welken, maar er niet het meest. De vakovereenkomsten houden de werkers niet alleen welkom.



## DE VRAAG VOOR VANDAAG

**Blijft solidariteit tussen generaties  
de basis van ons pensioen?  
Of moet straks iedereen weer voor zichzelf zorgen?**

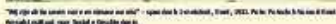


Sociale zekerheid is geen cadeau. Het is het resultaat van stakingen, betogingen en felle discussies – op straat, op bijeenkomsten en in het parlement. Elke stap vooruit begint bij mensen die weigeren ellende 'normaal' te vinden.



## VAN ONDERUIT GEBOUWD

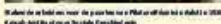
In 1944 heeft het Sociaal-Pact deersolid arbeid vast in de wet.  
Maar daarmee is de strijd niet voorbij. Het besparigen geven  
ontzaken jobs bij hen wel sytemen om de druk te zettien.  
De cijfers zijn onduidelijk. 2 on der sociale arbeid leven bij n.  
4 op de 10 mensen in België in armoede. Vandaag is dat 1 op  
de 10. Dat verschil komt te on der welk meerns als men met hun  
vee lebon den en zieleven inden de sytemen op te woen en een  
beter een. De sa de welk arbeid is geuen dan van de verheid,  
maer te woen on derlem ad.



In maart 1895 reed een grote gestrande uit. In Lissabon bleef een stalen ardeur de stegen hangen met een werkloosheid van 14,4 procent. Zij zijn zeer gewild als zij: de arbeiders van de bestaande en de overheid krijgen loon en in. Er vallen tientallen doden. Hoe veel het probleem is bij de werkdag, hoort de politiek niet langer weg bij hen. Dit is de meest recente staat van de arbeidsmarkt en de sociale wetten in België.

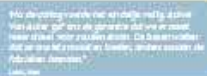


"Een 35-unniversiteit was 10 jaar geleden ondenkbaar. Die mensen in 1990 vachten voor de vrije tijd waarvan ik nu geniet. Dat geeft me gaandeweg een stuk van de hoop op de toekomst voor goede internationale onderwerpen. Dat is heel anders en ik heb er veel van geleerd."





Midden in de puinhoopt van de Tweede Wereldoorlog sluiten we erfgenamen en vaders onder in het geheim een geheim historisch akkoord: de SoedastPact. Voortaan zijn wij ook actief in bescherming tegen ziekte, wereldwijde en ouderdomsvergrijpt voor iedereen. Dit pact komt er niet uit van goede di. Omdat veel arbeiders in het verzet zaten, is de angst voor een communistische revolutie groot. De werkgerechtigde partij: "Als we de land en van Louisiana zijn in strijd met geen achteraf denken, kiezen we de revolutie." Om de vrede te bewaren, krijgen vaders onder een vaste plaats onder de onderhandelingstafel. Dit zorgt voor stabiliteit, minder strijd en een beter leven voor iedereen.



## BOUWER DER SOCIALE WETGEVING



Maak krijg je. Acht van Acher alle vier voor onze sociale ziele is d, maar het werk begint al veel eerder. Na de Eerste Wereldoorlog komen de zo dachten zo het eerst in d e nigen g. Jozef Wauwens wordt in 1914 van Arbei d. In korte tijd zo g h ij s voor veranderingen. Hij voer d e 11 november 1914 in hij zo dat de len in agten als de prinsen in d e milid duar ne worden (dat heet d e Indes). Hij bereid d e eerste grote wetten voor het pensioen voor. Hierna d e wetten pas een paar jaar later off d e al worden goed gekleurd, legt Wauwens de basis voor d e n. n.

<sup>11</sup>“The case was a federal matter but it [Auer] didn't try to ensure it or control any arguments.” Auerle is in a House R. record on 1/13/81. It appears that it has not yet been fully investigated.



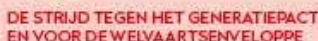
"The success of the program will be measured in 2002. We will compare our 100 percent graduation rate against the national average. We will also look at the number of students who are employed or in school. We will also look at the number of students who are employed or in school. We will also look at the number of students who are employed or in school."

In de winter van 1960 dreigt h i t m i s t e g a a n . D e r e g e r i n g w i l z a a r b e y a n e n m e t d e E e n h e i d s w e t . D e m a n e n v r o e g e n v o o r h u n p e r s o n e n e n h u n w e r k . H i e t l a n d l i e g t w o r d e n g e p l a t d o o r d e g r o o t s t e s t a l i n g u i t o n s e g e s h i e d e n i s . I n l u k b r e k e n h e l l e g e v e r h e n u i t e n v a l l e n z e l f s d o d e n . H o e w e l d e w e t e r t o c h k o m t , i s h e t e e n d u i d e l i k s i g n a a l : z a a k n i e t z o m a a n a a n o n s o c i a l e b e s c h e r m i n g .

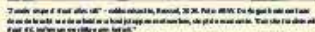




“In 1983, when I was 10, I was diagnosed with a rare form of cancer. In 1985, I was diagnosed with a second form of cancer. Diagnosing two different cancerous tumors was a huge challenge for me. I was told that I would have to live with the cancer for the rest of my life. I was told that I would have to live with the cancer for the rest of my life.”



<sup>a</sup>Results were not statistically significant in cases of a maximum T<sub>2</sub> of 100 ms.



Zonder collectieve solidariteit staat iedereen er weer alleen voor. Welke sociale bescherming wil jij doorgeven aan wie na ons komt?



## De strijd gaat door

Bedankt voor je bezoek aan Samen Solidair.  
We hopen dat deze reis door de tijd je heeft laten zien  
dat onze sociale bescherming geen toeval is, maar  
het resultaat van samen strijden en volhouden.

De geschiedenis van de sociale zekerheid is een verhaal van miljoenen mensen  
die samen de peupels van onze walvaart hebben opengetrokken.  
Die geschiedenis leeft nog elke dag op de werkvloer, in de zorg  
en in de wijken.



### SPEEL MEE

De sociale zekerheid begint met een spelje  
plezier maakt? Dat kan met het nieuwe  
Samen Solidair spelletje.  
Bekijk het systeem van toekenning, van je  
eerste job tot je pensioen. Ontdek hoe  
je de maatschappij helpt en hoe de  
samenleving samen raakt: ziekte, werkloosheid,  
een ongeval, gezinsuitbreiding of vakantie...

Meer info  
[www.linxplus.be/samen-solidair](http://www.linxplus.be/samen-solidair)



### LUISTER VERDER MET ONZE PODCAST

Wil je dieper ingaan op de thema's uit de  
expo? In de Blik. Histo. de podcast hoor  
je verhalen over de strijd voor sociale  
rechten. Afleveringen gaan over de meer  
over de sociale zekerheid, het Social Pact  
van 1944, solidairheid op de werkvloer en  
volksdeelname van kinderen.

Bekijk via  
[www.linxplus.be/podcast](http://www.linxplus.be/podcast)



### ONTDEK DE GESCHIEDENIS OP STRAAT

Wil je meer weten over de plekken waar deze  
sociale strijd echt plaatsvond?  
Blik. Histo. neemt je mee op sleutelmomenten.  
Onze gidsen vertellen de verhalen  
rijden te weten de stadswandelingen. Ontdek  
de sporen van de fabrieken, volksbewegingen  
vrijheid waar mensen hun rechten op eisten.

Wandelen via  
[www.linxplus.be/blik-histo](http://www.linxplus.be/blik-histo)

### OVER DEZE EXPO

Deze tentoonstelling is een initiatief van Linx+ / 2026.

#### REDACTIE

Linx+ / Marc Spruyt,  
met medewerking van Stien Verbeke en Fabienne Girolami.  
Met dank aan Jean-Marie Deboone, Luc Peeters en  
de ABVV-studiekeren.

#### BEELD MATERIAAL

Met dank aan de rijke collectie van  
Amsab-Instituut voor Sociale Geschiedenis



VERMIDDELING  
Studio Blaps

#### CONTACT

[info@linxplus.be](mailto:info@linxplus.be) | [www.linxplus.be](http://www.linxplus.be)



### JOUW STEM TELT

De sociale zekerheid van morgen  
wordt vandaag geschreven.  
Welk hoofdstuk voeg jij toe?

**Linx+**  
Maak het meel



Vlaanderen  
verbeelding werkt